

Wihlborgs Fastigheter AB
Dockplatsen 16
Box 97
201 20 Malmö

Tillsyn mot Wihlborgs Fastigheter AB avseende användning av positioneringssystemet ABAX

Datainspektionens beslut

1. Datainspektionen konstaterar att de personuppgifter som Wihlborgs Fastigheter AB samlar in genom positioneringssystemet ABAX för ändamålet elektronisk körjournalshantering strider mot de grundläggande kraven i 9 § personuppgiftslagen (1998:204) och därför är otillåten.

Wihlborgs Fastigheter AB föreläggs att inrätta behandlingen på så sätt att bolaget enbart behandlar de personuppgifter som är adekvata, relevanta och nödvändiga i förhållande till ändamålet med behandlingen.

Det innebär att behandlingen av personuppgifter i ABAX för ändamålet elektronisk körjournalshantering ska begränsas till de uppgifter som Wihlborgs Fastigheter AB behöver som bevismedel gentemot Skatteverket i fråga om bil- och drivmedelsförmåner.

2. Datainspektionen konstaterar att den information som Wihlborgs Fastigheter AB lämnar till anställda avseende personuppgiftsbehandlingen i ABAX inte uppfyller kraven i 23-25 §§ personuppgiftslagen.

Wihlborgs Fastigheter AB föreläggs att komplettera informationen till de anställda med en tydlig information om vilka ändamålen med positioneringssystemet ABAX är, vilka uppgifter som behandlas samt om vilka kontroller som kan komma att utföras till följd av

behandlingen. Informationen ska även kompletteras vad gäller vilka rättigheter den registrerade har till följd av personuppgiftsbehandlingen.

3. Datainspektionen konstaterar att Wihlborgs Fastigheter AB bevarar samtliga personuppgifter i ABAX i sju år och att Wihlborgs Fastigheter AB därmed inte genomför någon prövning av vilka uppgifter som utifrån behandlingens ändamål är nödvändiga att bevara i ABAX.

Datainspektionen förutsätter att Wihlborgs Fastigheter AB ser över sina rutiner för gallring så att de uppgifter som behandlas i ABAX inte sparas under längre tid än vad som är nödvändigt. Prövningen ska ske med hänsyn till vart och ett av de ändamål för vilka personuppgifter behandlas i ABAX.

Om personuppgifter behövs för att uppfylla krav på bevarande i annan tillämplig författning och därför behöver sparas under en längre tid än vad som annars hade varit befogat, måste bolaget begränsa åtkomsten till uppgifterna så att de enbart kan användas för dessa ändamål.

Redogörelse för tillsynsärendet

Datainspektionen har mottagit ett klagomål där det gjorts gällande att Wihlborgs Fastigheter AB (bolaget) utrustat sina fordon med ett positioneringssystem för elektronisk körjournal i strid med personuppgiftslagens bestämmelser. Med anledning av vad som anförts i klagomålet har Datainspektionen beslutat att inleda tillsyn mot bolaget.

Bolaget har i yttranden som inkommit till Datainspektionen redogjort för behandlingen av personuppgifter i positioneringssystemet. Bolaget har därtill låtit Datainspektionen ta del av bolagets personuppgiftsbiträdesavtal med leverantören av positioneringssystemet, samt Skatteverkets rekommendationer vad gäller körjournal. Datainspektionen har även tagit del av den information om positioneringssystemet som bolaget lämnat till de anställda.

Skäl för beslutet

Bolaget har i huvudsak uppgett följande.

Det positioneringssystem som bolaget använder heter ABAX och levereras av Electronic Tracking Systems Sweden AB. Bolaget har tecknat ett personuppgiftsbiträdesavtal enligt 31 § personuppgiftslagen med ABAX AS som sköter driften av systemet.

ABAX används för elektronisk körjournal i syfte att underlätta efterlevnaden av Skatteverkets krav på redovisning av anställdas körda mil i tjänsten. Den elektroniska körjournalen används också för att tillgodose bolagets eget intresse av körjournaler och dokumentation beträffande körning av företagets bilar, exempelvis för att kunna bedöma respektive fordons servicebehov.

ABAX används även för att tillvarata personalens säkerhet under arbetstid, för att ta fram aggregerad statistik samt för att ta fram underlag för fördelning och fakturering av fastighetsvärdarnas arbete i respektive fastighet. ABAX används därutöver för att genomföra kontroller vid misstanke om allvarligt missbruk av arbetsgivarens förtroende, det vill säga vid misstanke om att den anställda utnyttjat bolagets fordon i strid med bolagets regler för fordonsanvändning.

Bolaget har uppgett att behandlingen av personuppgifter i ABAX sker med stöd av 10 § f personuppgiftslagen. För ändamålet elektronisk körjournal sker behandlingen med stöd av 10 § b och 10 § f personuppgiftslagen. Bolaget har inte inhämtat de anställdas samtycke till att behandla personuppgifter för elektronisk körjournal. De anställda har inte heller erbjudits någon alternativ lösning, exempelvis manuellt ifylld körjournal.

Bolaget har via ett skriftligt avtal informerat personalen om införande och användning av positioneringssystemet ABAX. Undertecknande av avtalet innebär att personen i fråga har tagit del av informationen men medför inte att den anställde samtycker till behandlingen. Utöver informationen i avtalet har bolaget även gett muntlig information i samband med personalmöten som arrangerats i syfte att informera om ABAX.

Samtliga uppgifter som behandlas i ABAX sparas i sju år. Bevarandetiden motiveras enligt bolaget utifrån de krav på bevarande som uppställs i bokföringslagen (1999:1078).

Samtliga förare vid bolaget har behörighet att ta del av de uppgifter som är hänförliga till förarens egna körningar. Föraren kan på så sätt sköta sin egen körjournal. Utöver användarbehörigheten har två personer administratörsbehörighet. Det innebär att dessa personer kan ta del av alla uppgifter som lagras i positioneringssystemet. Administratörsbehörigheten har tilldelats de personer som utifrån arbetsuppgifter har ett motiverat behov av att ta del av personuppgifterna.

Datainspektionen gör följande bedömning.

Tillämplig lag

Bolaget har uppgett att det genom de uppgifter som behandlas i ABAX är möjligt att knyta ett fordon till en enskild individ. Datainspektionen bedömer därför att bolagets behandling av personuppgifter i positioneringssystemet ABAX innebär en sådan automatiserad behandling av personuppgifter som enligt 5 § personuppgiftslagen omfattas av personuppgiftslagens bestämmelser.

Datainspektionen bedömer vidare att uppgifterna har strukturerats för att påtagligt underlätta sökning efter eller sammanställning av personuppgifter på det sätt som avses i 5 a § personuppgiftslagen. Det rör sig därför om behandling av personuppgifter i så kallat strukturerat material, vilket innebär att flertalet av bestämmelserna i personuppgiftslagen är tillämpliga.

Ändamålet elektronisk körjournal

Datainspektionen konstaterar att behandlingen av personuppgifter i ABAX för ändamålet elektronisk körjournal inte är förenlig med de grundläggande kraven i 9 § personuppgiftslagen. Behandlingen är därför otillåten. Datainspektionen förelägger bolaget att vidta åtgärder som säkerställer att behandlingen är förenlig med kraven i 9 § personuppgiftslagen.

Datainspektionen gör bedömningen mot följande bakgrund.

Användning av positioneringsteknik får inte ske på ett sätt som strider mot de grundläggande kraven i 9 § personuppgiftslagen. Det innebär bland annat att de personuppgifter som behandlas ska vara adekvata och relevanta i förhållande till ändamålen med behandlingen (9 § e). I paragrafen ställs även krav på att arbetsgivaren inte får behandla fler uppgifter än vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålet med behandlingen (9 § f).

Av Skatteverkets rekommendationer följer att en körjournal bör innehålla uppgift om mätarställning vid årets början och slut, datum och mätarställning vid resans start och resans slut, ärenden och platser som besökts samt antal körda kilometer.

Av bolagets yttrande framgår att ABAX innehåller detaljerade angivelser av adress vid start och stopp, tid, distans, klockslag samt var fordonet har befunnit sig under en viss tid. Uppgift om var fordonet har befunnit sig registreras genom minutpositionering under resans gång.

Bolagets användning av ABAX för elektronisk körjournal innebär att bolaget sparar detaljerad information om hur bolagets fordon rört sig under en förhållandevis lång tidsperiod. Systemet möjliggör följaktligen en närgående och omfattande kartläggning av enskilda anställdas rörelsemönster. I systemet lagras även information som inte är nödvändig för att uppfylla Skatteverkets krav på körjournaler. Det måste därtill beaktas att Skatteverket inte kräver att arbetsgivare använder elektroniska körjournaler, utan myndigheten godkänner också annan form av bevisning, som exempelvis manuella körjournaler.

Datainspektionen bedömer att utformningen av ABAX innebär att bolaget behandlar personuppgifter i strid med 9 § e och f personuppgiftslagen. Behandlingen är därför otillåten.

Om bolaget har för avsikt att i fortsättningen använda ABAX för körjournalshandling måste bolaget vidta åtgärder för att behandlingen ska vara förenlig med de grundläggande kraven i 9 § personuppgiftslagen.

Under förutsättning att bolaget inrättar behandlingen på ett sätt som säkerställer att de grundläggande kraven i 9 § personuppgiftslagen uppfylls anser Datainspektionen att behandling av personuppgifter för ändamålet elektronisk körjournal kan vara tillåtet med stöd av 10 § b eller f personuppgiftslagen. Bolaget måste även uppfylla övriga krav i

personuppgiftslagen, till exempel vad gäller information till de anställda och gallring av personuppgifter.

Datainspektionen har inte några specifika synpunkter på vilka åtgärder bolaget bör vidta för att uppfylla personuppgiftslagens bestämmelser. Det är bolaget, med särskild insyn och kunskap om sin verksamhet, som självständigt måste se till att vidta de åtgärder som är lämpliga.

Datainspektionen lämnar dock följande vägledning.

För att bolaget ska uppfylla de grundläggande kraven måste bolaget se till att enbart behandla de uppgifter från positioneringssystemet som behövs för att uppfylla redovisningsskyldigheten gentemot Skatteverket. Det kan ske genom att bolaget endast sparar sådana uppgifter som de skulle ha registrerat om de istället använt en manuell körjournal. Övriga uppgifter ska i princip gallras omedelbart, i den mån uppgifterna inte behövs för att uppfylla andra berättigade ändamål. Det kan dock vara motiverat att spara positioneringsdata under en viss tid för att i efterhand kunna komplettera befintliga körjournaler, till exempel med uppgift om syftet med en specifik resa. I sådana fall kan det vara motiverat att under en längre tid spara uppgifter som normalt inte behövs för att uppfylla ändmålet med en körjournal. Datainspektioner anser att det bör vara rimligt att positioneringsdata sparas i upp till tre månader för att uppfylla de krav som Skatteverket ställer.

Genom att i ett tidigt skede låta integritetsfrågor styra över hur ett system ska vara uppbyggt är det möjligt att uppnå ett gott integritetsskydd för de personuppgifter som behandlas. I Datainspektionens informationsblad Privacy by design, inbyggd integritet, framgår vad som är viktigt att tänka på när man från början vill utforma ett system så att så få personuppgifter som möjligt samlas in och hanteras och att uppgifter gallras så snart de inte längre behövs. Informationsbladet bifogas detta beslut och finns även tillgängligt via Datainspektionens webbplats, se följande länk:

<http://www.datainspektionen.se/lagar-och-regler/personuppgiftslagen/inbyggd-integritet-privacy-by-design/>

Gallring och åtkomst

Datainspektionen konstaterar att bolaget bevarar samtliga personuppgifter i ABAX i sju år. Den relativt långa bevarandetiden motiverar bolaget utifrån bokföringslagens krav på bevarande av uppgifter. Bolaget genomför dock ingen prövning av vilka uppgifter som måste sparas för att uppfylla kravet på redovisning i bokföringslagen.

Datainspektionen förutsätter därför att Wihlborgs Fastigheter AB ser över sina rutiner för gallring så att de uppgifter som behandlas i ABAX inte sparas under längre tid än vad som är nödvändigt. Prövningen ska ske med hänsyn till vart och ett av de ändamål för vilka personuppgifter behandlas i ABAX.

Om uppgifterna behövs för körjournalshantering eller för att uppfylla krav på bevarande i annan författning och därför måste sparas under längre tid än vad som annars varit befogat, måste bolaget se till att begränsa åtkomsten till uppgifterna, så att de enbart kan användas för dessa ändamål.

Åtkomstbegränsningen ska säkerställa att enbart de personer som utifrån sina arbetsuppgifter behöver ta del av personuppgifterna, till exempel i händelse av skatterevision, i praktiken är de enda som har faktisk tillgång till uppgifterna.

Datainspektionen gör bedömningen mot följande bakgrund.

Av 9 § i personuppgiftslagen framgår att personuppgifter inte får bevaras längre än vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålet med behandlingen. Detta innebär att bolaget måste göra en prövning av vilka personuppgifter som ska behandlas och hur länge uppgifterna ska bevaras. Prövningen ska ske med hänsyn till vart och ett av de ändamål för vilka personuppgifterna samlas in.

När det gäller ändamålet elektronisk körjournal är det nödvändigt att lagra uppgifterna under den tid som Skatteverket kan besluta om eftertaxering. För att bolaget ska kunna använda de elektroniska körjournalerna för detta syfte kan det vara nödvändigt att lagra uppgifterna i ABAX under en lång tid.

De övriga ändamål som bolaget redovisar motiverar dock väsentligt kortare lagringstider. Datainspektionen anser att det i dessa fall normalt inte bör bli aktuellt med en längre lagringstid än tre månader.

Datainspektionen har i ärendet inte utrett vilka krav som bokföringslagen ställer på bevarande av uppgifter. Datainspektionen kan därför inte bedöma om samtliga uppgifter i ABAX kan bevaras under den tid som bokföringslagen kräver. Följande vägledning för bolagets bedömning av hur länge uppgifter i ABAX kan bevaras kan dock lämnas.

Om det i annan författning ställs krav på att uppgifter ska bevaras under en viss tid så gäller dessa regler före personuppgiftslagen. Det kan således vara tillåtet att bevara uppgifter i ABAX under den tid som krävs för att uppfylla reglerna i bokföringslagen.

För att säkerställa att bolaget inte behandlar personuppgifter i strid med personuppgiftslagen bör bolaget noggrant utreda vilka skyldigheter som följer av bokföringslagens regler i fråga om bevarande av personuppgifter. Bolaget bör särskilt utreda om bokföringslagen innebär en skyldighet att spara samtliga personuppgifter i ABAX. Om det finns kategorier av uppgifter som inte behöver sparas enligt bokföringslagen måste bolaget iakttä personuppgiftslagens bestämmelse om bevarande. Uppgifterna får då enbart lagras om det krävs för något annat berättigat ändamål, annars ska uppgifterna gallras.

Bolagets övriga ändamål

Bolaget har uppgett att behandling av personuppgifter i positioneringssystemet ABAX även sker för att tillgodose bolagets behov av dokumentation rörande fordonen, exempelvis för att bedöma fordonens servicebehov. Därtill används ABAX för ändamålen säkerhet för personalen, underlag för fakturering och fördelning av resurser, statistik samt för kontroll vid misstanke om att fordonen används i strid med bolagets regler.

Datainspektionen ser inget principiellt hinder mot att bolaget behandlar personuppgifter för dessa ändamål med stöd av en intresseavvägning enligt 10 § f personuppgiftslagen. I sammanhanget bör nämnas att det normalt är otillåtet att använda positioneringssystem för slentrianmässig kontroll av arbetad tid. Detta kan dock i undantagsfall vara tillåtet vid konkret misstanke om allvarligt missbruk av arbetsgivarens förtroende.

Bedömningen gäller dock under förutsättning att bolaget beaktar Datainspektionens synpunkter i fråga om hur länge personuppgifterna kan bevaras och om information till de anställda.

Information

Datainspektionen konstaterar att den information som bolaget lämnar till sina anställda om behandlingen av personuppgifter i ABAX inte uppfyller 23-25 §§ personuppgiftslagen.

Datainspektionen förelägger därför bolaget att komplettera informationen till de anställda så att den uppfyller 23-25 §§ personuppgiftslagen. Det innebär att bolaget måste komplettera informationen avseende för vilka ändamål personuppgiftsbehandlingen sker, vilka uppgifter som samlas in samt om vilka kontroller som kan komma att utföras. Bolaget måste även ge information om de rättigheter som tillfaller den registrerade som en följd av behandlingen.

Datainspektionen gör bedömningen mot följande bakgrund.

Arbetsgivaren ska enligt 23-25 §§ personuppgiftslagen informera de registrerade om den personuppgiftsbehandling som sker i samband med arbetsgivarens övervakning. Informationen ska vara tydlig och begriplig och omfatta uppgifter om vem som är personuppgiftsansvarig och ändamålen med behandlingen. Den ska även omfatta all övrig information som behövs för att den anställde ska kunna ta tillvara sina rättigheter i samband med behandlingen. Det innebär att arbetsgivarens ska informera de registrerade om vilka typer av uppgifter som ska behandlas, till vilka mottagare som uppgifterna kan komma att lämnas ut, mottagarna av uppgifter, att den registrerade har rätt att begära registerutdrag och att arbetsgivaren är skyldig att på den registrerades begäran rätta uppgifter som är felaktiga, ofullständiga eller missvisande.

Informationen ska lämnas i förväg, det vill säga i anslutning till att insamlingen av personuppgifterna påbörjas. Det innebär i praktiken att de anställda ska ha blivit informerade om personuppgiftsbehandlingen innan de framför de ifrågavarande fordonen. Anställdas intresse av information anses vara särskilt stark när det gäller vilka kontroller de kan komma att utsättas för med hjälp av de insamlade uppgifterna.

Bolaget har vid ett antal personalmöten informerat de anställda om positioneringssystemet ABAX. De anställda har även fått information om personuppgiftsbehandlingen via ett skriftligt avtal. Att den anställde har tagit del av informationen bevisar bolaget genom att den anställde har undertecknat avtalet.

Den information som bolaget lämnat rör i huvudsak användningen av systemet för elektronisk körjournal. Det saknas således tydlig information om att systemet även används för andra ändamål, såsom personalens säkerhet, statistik och underlag för fördelning och fakturering av fastighetsvärdarnas arbete i respektive fastighet. Därtill saknas tydlig information om vilka kontroller de anställda kan komma att utsättas för till följd av personuppgiftsbehandlingen. Bolaget har heller inte informerat de anställda om den enskildes rättigheter att begära information och rättelse.

Datainspektionen rekommenderar att bolaget aktivt sprider informationen så att den finns tillgänglig i exempelvis personalpärmar och på ett eventuellt intranät. I Datainspektionens informationsblad om information till registrerade framgår vilken information arbetsgivaren är skyldig att ge de anställda. Informationen bifogas detta beslut och finns även tillgängligt via Datainspektionens webbplats, se följande länk:

<http://www.datainspektionen.se/lagar-och-regler/personuppgiftslagen/information-till-registrerade/>

Detta beslut har fattats av generaldirektören Kristina Svahn Starrsjö i närvaro av chefsjuristen Hans-Olof Lindblom, enhetschefen Britt-Marie Wester och juristen Maria Karlströms, föredragande.

Kristina Svahn Starrsjö

Maria Karlströms

Hur man överklagar

Om ni vill överklaga beslutet skall ni skriva till Datainspektionen. Ange i skrivelsen vilket beslut som överklagas och den ändring som ni begär.

Inspektionen måste ha fått ert överklagande inom tre veckor från den dag ni fick ta del av beslutet, annars kan överklagandet inte prövas.

Datainspektionen sänder överklagandet vidare till Förvaltningsrätten i Stockholm för prövning om inspektionen inte själv ändrar beslutet på det sätt ni har begärt.